

4036741 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : บริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข; วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร)

คำสำคัญ : องค์การพัฒนาเอกชน / การใช้สิทธิเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม

กัญญารัตน์ วงศ์กุกา : การใช้สิทธิเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมขององค์กรพัฒนาเอกชนตาม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (NGOs' APPLICATION OF RIGHTS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION UNDER THE ENHANCEMENT AND CONSERVATION OF NATION ENVIRONMENTAL QUALITY ACT, B.E. 2535.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : นวรัตน์ สุวรรณผ่อง, พบ.ค. จีวีวรรณ บุญสุยา, M.S.P.H. สุเทพ ศิลปานันทกุล, Ph.D. 150 หน้า. ISBN 974-662-666-3

ปัจจุบันองค์กรพัฒนาเอกชนได้มีบทบาทในการอนุรักษ์และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ใน พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้สิทธิเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมขององค์กรพัฒนาเอกชนตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้แก่ การใช้สิทธิการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ การได้รับชดเชยค่าเสียหายหรือค่าทดแทนจากรัฐ และการร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงาน กลุ่มตัวอย่างคือ องค์กรพัฒนาเอกชนที่จดทะเบียนต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ ฯ ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากผู้รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน 31 คน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกระดับผู้บริหารองค์กรจำนวน 12 คน

ผลการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนมีระยะเวลาการก่อตั้งโดยเฉลี่ย 13.2 ปี แหล่งเงินทุนที่สนับสนุนร้อยละ 23.5 ได้จากการบริจาคของประชาชน การใช้สิทธิเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมองค์กรพัฒนาเอกชนส่วนใหญ่มีการใช้สิทธิร้อยละ (87.1%) และได้ใช้สิทธิการได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการร้อยละ 22.9 การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานร้อยละ 6.5 และการได้รับชดเชยค่าเสียหายหรือค่าชดเชยจากรัฐมีเพียงร้อยละ 3.2 การบริหารจัดการองค์กรอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง (90.3%) ผู้แทนองค์กรความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ (71.0%) ทักษะติดต่อ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ของผู้แทนองค์กรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดี (80.6%) โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.001$) การวางแผนและการจัดองค์กรมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.001$ และ 0.000 ตามลำดับ) ความรู้และทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ความไม่ชัดเจนกฎหมายสิ่งแวดล้อมในการใช้สิทธิมีส่วนทำให้องค์กรพัฒนาเอกชนใช้สิทธิร้อยละ 10 และผู้ที่เกี่ยวข้องควรผลักดันให้มีการปรับปรุงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น องค์กรพัฒนาเอกชนควรปรับปรุงการวางแผนและการจัดองค์กร